

Sigorta Şirketlerine Yönelik Yeni BSMV Düzenlemeleri ve Bankalarda Durum

BFS - 2008/16
İstanbul, 14.07.2008

06.06.2008 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan 5766 sayılı “Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun” ile BSMV konusunda sigorta şirketlerine yönelik düzenlemelere ilişkin açıklamalarımızı BFS-2008/14 sayılı sirkülerimiz ile size duyurmuştuk. (Bu konuda Sn. Mehmet BİNGÖL tarafından Vergi Dünyası dergisinin Temmuz/2008 sayısında yayımlanan makaleyi de sayfanın devamında görebilirsiniz.)

Söz konusu sirkülerimizi yeniden özetleyecek olursak;

1. BSMV Mükellefi Sigorta Şirketidir. Acenteler BSMV Beyannamesi Vermeyeceklerdir:

Mükellefe ilişkin bu madde 1 Ağustos’ta yürürlüğe girecektir. Böylece acenteler son olarak Temmuz ayı beyannamesini verecek, Ağustos ayına ait Eylül ayındaki BSMV beyannamesi ise artık “Sigorta şirketlerince” verilecektir.

2. Acenteler sadece arizi olarak ortaya çıkan sabit kıymet-gayrimenkul satışı, danışmanlık gibi işlemler için KDV beyannamesi vereceklerdir.

3. Sigorta şirketlerindeki BSMV matrahı poliçede yer alan prim tutarı olacaktır. YSV üzerinden BSMV ödenmeyecektir:

Sigorta şirketleri açısından BSMV matrahı poliçede yer alan prim tutarı olacaktır. Buna göre Yangın Sigorta Vergisi üzerinden de BSMV ödenmesi son bulacaktır. Bu madde de 1 Ağustos’ta yürürlüğe girecektir.

4. Bankalarda durum:

Sigorta şirketleri açısından BSMV matrahı poliçede yer alan prim tutarı olacaktır. Dolayısıyla bu primin acenteler ile paylaşılmasında bu esas geçerli olduğundan acentelere verilen komisyonlar üzerinden BSMV ödenmeyecektir.

Bankalar da sigorta şirketlerinin acentesi konumunda oldukları için aldıkları bu acente komisyonları üzerinden ayrıca BSMV ödememeleri gerekmektedir. Aksi halde mükerrer vergi ödenmiş olacak ve “ BSMV matrahının poliçede yer alan prim tutarı olacağına ilişkin yeni yasal düzenleme”ye aykırı bir uygulama yapılmış olacaktır.

MEHMET BİNGÖL
Eski Hesap Uzmanı**SİGORTA ŞİRKETLERİNE YÖNELİK
YENİ BSMV DÜZENLEMELERİ****I. Giriş:**

Bu yazımızın konusunu, 06.06.2008 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 5766 sayılı "Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun" ile BSMV konusunda sigorta şirketlerine yönelik olarak yapılan düzenlemeler oluşturacaktır.

II. Sigorta şirketlerine yönelik yeni BSMV düzenlemeleri

5766 sayılı "Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun" ile BSMV konusunda sigorta şirketlerine yönelik düzenlemeler kanunun 25. maddesinde yapılmıştır. Madde metni şöyledir:

MADDE 25 - 13.07.1956 tarihli ve 6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu'nun;

- a) 30. maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.
"**MADDE 30** - Banka ve sigorta muameleleri vergisini banka ve bankerlerle sigorta şirketleri öder. Sigorta araçları tarafından yapılan sigorta işlemlerinde de verginin mükellefi sigorta şirketleridir."
- b) 31. maddesinin ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.
"Sigorta işlemlerinde verginin matrahı, bu işlem dolayısıyla poliçede yer alan prim tutarıdır. Prim tutarının hesabında, sigorta işlemi dolayısıyla komisyon ve benzeri adlarla sigorta aracılara yapılan ödemeler indirim konusu yapılamaz."
- c) 47. maddesinin (a) fıkrasının sonuna aşağıdaki hüküm eklenmiştir. "Sigorta muamelelerine ilişkin beyanname sigorta şirketlerinin kanuni veya iş merkezlerinin bulunduğu yer vergi dairesine verilir."

Bu madde ile getirilen düzenlemeler aşağıda açıklanmıştır:

1. BSMV Mükellefi Sigorta Şirketleridir. Acenteler BSMV Beynamesi Vermeyeceklerdir.

Gider Vergileri Kanunu'nun 30. maddesinde yapılan değişiklik ile sigorta araçları tarafından yapılan sigorta işlemlerinde de verginin mükellefinin sigorta şirketleri olduğu madde metnine açıkça yazılmıştır.

Bu düzenlemeye koşut olarak da beyanname verilmesine ilişkin 47. maddede; "Sigorta muamelelerine ilişkin beyanname sigorta şirketlerinin kanuni veya iş merkezlerinin bulunduğu yer vergi dairesine verileceği" hükmüne bağlanmıştır.

Mükellefiyete ilişkin bu madde 1 Ağustos'ta yürürlüğe girecektir.

MEHMET BİNGÖL

Eski Hesap Uzmanı

Böylece Ağustos ayından itibaren BSMV beyannamesi (Ağustos ayı işlemlerine ilişkin Eylül ayındaki beyanname) artık "Sigorta şirketlerince" verilecektir. Beyannamenin konsolide olarak kanuni merkezin bulunduğu (genel müdürlüğün) vergi dairesine verilmesi veya bölgeler itibarıyla de bölge müdürlüklerinin bağlı olduğu vergi dairelerine verilmesi mümkündür. Burada operasyon maliyeti açısından hangisi rasyonel ile ona göre tercih yapılabilecektir.

Sigorta acenteleri ise son olarak Ağustos ayında Temmuz ayına ilişkin beyannameyi verecekler ve bundan sonra da BSMV ile ilgili işleri olmayacaktır. Zira 1 Ağustos'tan itibaren BSMV mükellefiyetleri kanunen bitmiş olmaktadır. Bu durumda bağlı oldukları vergi dairelerine başvurarak BSMV mükellefiyetlerini terkin ettirmeleri uygun olacaktır.

Kanun'un yürürlük tarihinden itibaren acentelerin BSMV mükellefiyetlerinin sona erecek olması nedeniyle bu tarihten sonra geçmişte acente tarafından tanzim edilmiş olan poliçelerin iptal edilmesi halinde ilgili vergilerin sigorta şirketi tarafından düzeltilmesi uygun olacaktır.

Acentelerin BSMV yönünden durumları özetle bu olmakla beraber, sigorta acentelerinin arizi mahiyetteki KDV konusu işlemleri için ise KDV mükellefiyetleri eskiden olduğu gibi devam edecektir (örneğin; gayrimenkul, oto, sabit kıymet satışı, kira geliri, danışmanlık v.b. gibi). Bu gelirlere ilişkin giderlere ait alış faturalarındaki KDV hesaplanan KDV'den indirim konusu yapılacaktır (örneğin kira geliri elde edilen binanın bakım onarım giderleri). Bunun dışındaki sigortacılık işlemleri çerçevesindeki direkt veya indirekt harcamaların KDV'leri ise faturanın kendisi gibi gider yazılacaktır.

Bu arada, değişiklikler yapan 5766 sayılı Kanun'un 12. maddesi ile Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 17/4-e maddesinde de değişiklik yapılmıştır. Aslında; Katma değer vergisinden istisnasına ilişkin madde yeniden yazılmıştır. Maddede "BSMV konusuna giren işlemler ile sigorta aracılarının sigorta şirketlerine yaptığı sigorta muamelelerine ilişkin işlemlerin..." katma değer vergisinden istisna olduğu net bir şekilde belirtilmiştir. Bu çerçevede gerek yıl sonunda satış performansına bağlı olarak ödenen komisyonlar, gerekse poliçe primi üzerinden hesaplanarak ödenen komisyonların da (teşvik komisyonları) istisna kapsamında olduğunu düşünmekteyiz.

Dolayısıyla, sigorta aracılarının (acenteler) bundan böyle sadece arizi mahiyetteki işlemleri katma değer vergisine tabi olacaktır. Bunun için sigortacılık faaliyeti dışındaki bu işlemler için fatura düzenlenmesi gerekir. Bilindiği gibi, 243 no.lu Tebliğ'in ilgili bölümünde sigorta işindeki hasılatlar için fatura yerine "poliçe ve sigorta gider belgesi" öngörülmüş, diğer işlemler için ise bir açıklama yapılmamıştır (gayrimenkul veya sabit kıymet satışı, kira gelirleri, danışmanlık v.b. gibi işlemler).

Sonuç olarak yapılan değişikliklerle sigorta yetkili acenteleri artık BSMV mükellefi olmayacaklardır. Bunun yanı sıra, "..... sigorta aracılarının sigorta şirketlerine yaptığı ve sigorta muamelelerine ilişkin işlemler....." de KDV'den istisna olacaktır. 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu hükümleri çerçevesinde de yetkili acentelerin başkaca ticari iş yapmaları zaten mümkün olmadığı için sonuçta sadece yukarıda bahsettiğimiz anlamda arizi nitelikteki gelirleri dolayısıyla KDV mükellefiyeti söz konusu olacaktır. Çünkü acentelik faaliyetleri dışında başka bir iş yapma yetkisi olmayan acentelerin gelirlerinin tamamı esasen sigortacılık

MEHMET BİNGÖL
Eski Hesap Uzmanı

faaliyetlerinden elde ettikleri komisyonlardan oluşacaktır.¹

Yapılan değişiklikler konusunda görüşümüz yukarıdaki gibi olmakla beraber konuya ilişkin olarak Gelir İdaresi Başkanlığının açıklamalarının takip edilmesi gerekmektedir.

2. Sigorta Şirketlerindeki BSMV Matrahı Poliçede Yer Alan Prim Tutarı Olacaktır. Yangın Sigorta Vergisi Üzerinden BSMV Ödenmeyecektir.

Gider Vergileri Kanunu'nun 31. maddesinin ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere, maddeye "**sigorta şirketlerindeki matraha**" ilişkin olarak bir fıkra eklenmiştir. Buna göre; "Sigorta işlemlerinde verginin matrahı, bu işlem dolayısıyla **poliçede yer alan prim tutarıdır**. Prim tutarının hesabında, sigorta işlemi dolayısıyla komisyon ve benzeri adlarla sigorta araçlarına yapılan ödemeler indirim konusu yapılamaz."

Böylece sigorta şirketleri açısından BSMV matrahı poliçede yer alan prim tutarı olacaktır. Buna göre **yangın sigorta vergisi** üzerinden de BSMV ödenmesi son bulacaktır.

Bilindiği üzere eski uygulamada böyle net bir ifade olmadığı için 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 40-44. maddeleri uyarınca tahakkuk eden ve müşterilere yansıtılan yangın sigorta vergisi üzerinden de BSMV ödenmekteydi. Çünkü eski uygulamada, "Banka ve sigorta şirketlerinin her ne şekilde olursa olsun yapmış oldukları bütün muameleler dolayısıyla kendi lehlerine her ne nam ile olursa olsun nakden veya hesaba aldıkları paralar banka ve sigorta muamele vergisine tabidir" şeklindeki genel madde uyarınca, müşteriye yansıtılan (= müşteriye tahsil edilen) yangın sigorta vergisi de "lehe alınan para" olarak değerlendiriliyordu.

Bu madde de 1 Ağustos'ta yürürlüğe girecektir.

III. Sonuç:

Banka ve sigorta muameleleri vergisi matrahı konusunda sigorta sektörü için kanuna ilave bir fıkra eklenmiş ve matrahın prim tutarı olduğu açıkça belirtilmiştir. Böylece eski uygulamadaki yangın sigorta vergisi üzerinden de vergi alınması gibi bir çok tartışma son bulmuştur.

Yine BSMV mükellefinin "sigorta şirketleri" olduğu açıkça hükme bağlanmıştır. Böylece geçmiş dönemde sıkıntılar yaratan bir uygulama olan; sigorta acentelerinin BSMV beyannamesi vermeleri sona ermiştir. Aslında eski uygulamada zaten sigorta şirketlerinin kayıtlarına göre beyanname veren sigorta acenteleri, yoruma açık (örneğin poliçe iptallerindeki vergi indirimi gibi) bazı konular nedeniyle vergi inceleme elemanları tarafından cezalı vergi tarhiyatlarına tabi tutulmaktaydılar. Bu tarhiyatlara karşı da acenteler, "aslında BSMV mükellefinin sigorta şirketleri" olduğunu iddia ederek kendilerini Vergi Yargısı'nda savunmaktaydılar. Dolayısıyla bundan böyle sorunlar söz konusu olmayacaktır.

Sonuç olarak yapılan düzenlemeler sektör açısından olumlu olmuştur.

¹5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nun 23. maddesinin 10.fıkrasında "...kendilerine sözleşme yapma ve prim tahsil etme yetkisi verilen sigorta acenteleri bireysel emeklilik işlemleri ile ilgili acentelik faaliyeti dışında başka bir ticari faaliyette bulunamaz." denilmektedir.